

Т.В. БІЛОБРОВЕНКО, А.М. ВИШНЯК

ОСОБЛИВОСТІ ПРАВОВИХ І ПРАКТИЧНИХ АСПЕКТІВ ПУБЛІЧНИХ ЗАКУПІВЕЛЬ В УКРАЇНІ В УМОВАХ ВОЄННОГО СТАНУ ТА НЕОБХІДНІСТЬ УДОСКОНАЛЕННЯ ЇХ КОНТРОЛЮ

Статтю присвячено питанням правових та практичних аспектів публічних закупівель в Україні в умовах воєнного стану та ролі контрольної функції в цьому процесі. Було встановлено, що публічні закупівлі в Україні є ключовим механізмом задоволення суспільних потреб і раціонального використання державних коштів. Ця сфера має значний вплив на економічну стабільність і забезпечення ефективного функціонування державного управління. Система пройшла еволюцію від централізованого планування радянського періоду до сучасної моделі, що базується на прозорості, конкуренції та міжнародних стандартах, завдяки чому Україна змогла інтегруватися у світову практику закупівель. Впровадження системи Prozorro стало основним досягненням реформ, забезпечивши доступність інформації, конкуренцію та громадський контроль, а також суттєво зменшивши корупційні ризики. Досліджено законодавчі та нормативно-правові акти з питань публічних закупівель, історію розвитку закупівельної діяльності, розглянуто особливості організації та методики моніторингу закупівель та перевірки закупівель як форм контролю закупівельної діяльності та розроблено заходи щодо оптимізації даних форм контролю. Підкреслено, що система публічних закупівель стикається з викликами, такими як недостатній контроль, низька кваліфікація учасників і корупційні ризики, що потребує вдосконалення через посилення механізмів моніторингу, підвищення професійного рівня відповідальних осіб та подальший розвиток функціоналу Prozorro для покращення його аналітичних можливостей. Зазначено, що у контексті воєнного стану система публічних закупівель України зазнала суттєвих змін, спрямованих на забезпечення оперативності та відповідності таким умовам, що дозволило адаптувати процедури закупівель до складних умов, забезпечити безперебійне постачання необхідних товарів, робіт і послуг для підтримки критичної інфраструктури та обороноздатності країни. Зроблено висновки, що у період воєнного стану закупівельні підприємства оптимізували процес закупівель, скориставшись можливістю укладати прямі договори для забезпечення оперативного постачання товарів, робіт та послуг, продовжуючи дотримуватися принципів прозорості шляхом публікації звітів про виконані закупівлі в системі Prozorro. Для зміцнення результативності зовнішнього контролю публічних закупівель, слід посилити заходи внутрішнього контролю закупівельної діяльності, зокрема: аналіз тендерної документації, верифікацію умов постачання та моніторингу виконання договорів. Цей підхід дозволяє знизити ризики, пов'язані з недобросовісною конкуренцією, невідповідністю технічних вимог або затримками у виконанні договорів. Виявлені порушення документуються та стають основою для коригувальних заходів. Розроблені внутрішні регламенти деталізують процедури закупівель, забезпечують організованість та відповідність процесу нормативно-правовим вимогам. Це сприяє підвищенню рівня професійності працівників та злагодженості дій на всіх етапах закупівель. Крім того, впровадження автоматизованих систем моніторингу із використанням аналітичних модулів та алгоритмів штучного інтелекту дозволяє підвищити ефективність та прозорість закупівельних процесів. Запропоновано низку заходів, що забезпечать залучення громадськості до моніторингу шляхом публікації відкритих звітів, створення онлайн-платформ зворотного зв'язку та співпраці з антикорупційними організаціями, що сприятиме довірі громадськості та посиленню контролю за ефективністю витрачання матеріальних та фінансових ресурсів.

Ключові слова: публічні закупівлі; принципи закупівель; воєнний стан; процедури закупівель; моніторинг закупівель; перевірка закупівель

T. BILOBROVENKO, A. VYSHNIIAK

FEATURES OF LEGAL AND PRACTICAL ASPECTS OF PUBLIC PROCUREMENT IN UKRAINE UNDER MARTIAL ARTS AND THE NEED TO IMPROVE THEIR CONTROL

The article is devoted to the issues of legal and practical aspects of public procurement in Ukraine under martial law and the role of the control function in this process. It was established that public procurement in Ukraine is a key mechanism for meeting public needs and rational use of public funds. This area has a significant impact on economic stability and ensuring the effective functioning of public administration. The system has evolved from the centralized planning of the Soviet period to a modern model based on transparency, competition and international standards, thanks to which Ukraine was able to integrate into global procurement practices. The implementation of the Prozorro system was a major achievement of the reforms, ensuring access to information, competition, and public control, as well as significantly reducing corruption risks. Legislative and regulatory legal acts on public procurement issues, the history of the development of procurement activities were studied, the features of the organization and methodology of monitoring procurement and inspection of procurement as forms of control of procurement activities were considered, and measures were developed to optimize these forms of control. It is emphasized that the public procurement system faces challenges such as insufficient control, low qualification of participants, and corruption risks, which requires improvement through strengthening monitoring mechanisms, increasing the professional level of responsible persons, and further development of Prozorro functionality to improve its analytical capabilities. It is noted that in the context of martial law, the public procurement system of Ukraine has undergone significant changes aimed at ensuring efficiency, effectiveness, and compliance with such conditions, which allowed adapting procurement procedures to difficult conditions and ensuring the uninterrupted supply of necessary goods, works, and services to support the country's critical infrastructure and defense capability. It was concluded that during the period of martial law, purchasing companies optimized the procurement process, taking advantage of the opportunity to conclude direct contracts to ensure the prompt supply of goods, works and services, while continuing to adhere to the principles of transparency by publishing reports on completed purchases in the Prozorro system. To strengthen the effectiveness of external control of public procurement, it is necessary to strengthen internal control measures of procurement activities, in particular: analysis of tender documentation, verification of supply conditions and monitoring of contract implementation. This approach allows to reduce risks associated with unfair competition, non-compliance with technical requirements or delays in contract implementation. Identified violations are documented and become the basis for corrective measures. Developed internal regulations detail procurement procedures, ensure organization and compliance of the process with regulatory requirements. This contributes to increasing the level of professionalism of employees and coordination of actions at all stages of procurement. In addition, the implementation of automated monitoring systems using analytical modules and artificial intelligence algorithms allows for increased efficiency and transparency of procurement processes. A number of measures have been proposed to ensure public involvement in monitoring through the publication of open reports, the creation of online feedback platforms, and cooperation with anti-corruption organizations, which will contribute to public trust and strengthen control over the efficiency of spending material and financial resources.

Keywords: public procurement; procurement principles; martial law; procurement procedures; procurement monitoring; procurement verification

Вступ. У сучасних умовах господарювання ефективність публічних закупівель набуває

© Т.В. Білобровенко, А.М. Вишняк, 2025

стратегічного значення, оскільки вони є одним із ключових механізмів раціонального використання бюджетних коштів і забезпечення прозорості фінансово-господарської діяльності суб'єктів господарювання. Як важливий елемент державного управління, ця сфера спрямована на зменшення корупційних ризиків, оптимізацію витрат і досягнення фінансової стабільності. Особливої актуальності публічні закупівлі та їх контроль, а також необхідність їх прискорення при умові збереження прозорості, набувають в умовах воєнного стану, коли контроль за фінансовими потоками стає більш проблемним і частка порушень зростає.

Незважаючи на існування сучасної нормативно-правової бази, зокрема директив ЄС [1] та Закону України «Про публічні закупівлі» [2], на практиці виникають проблеми через недостатню кваліфікацію фахівців, недосконалість моніторингових процедур і складнощі у виявленні фактів фінансового шахрайства. Це в свою чергу загрожує ефективному використанню ресурсів і підриває довіру до системи публічних закупівель. У цьому контексті вдосконалення системи контролю публічних закупівель стає нагальною потребою.

Впровадження сучасних методів моніторингу, цифрових інструментів і системного підходу до управління публічними закупівлями дозволить не лише мінімізувати корупційні ризики, але й підвищити прозорість й ефективність використання коштів.

Отже, вищезазначені закономірності визначають необхідність постійного контролю для забезпечення ефективності, прозорості та довіри до системи публічних закупівель, що визначило актуальність теми вибраного нами дослідження.

Аналіз стану питання. Сфера публічних закупівель є ключовою частиною економіки, оскільки забезпечує ефективне використання державних коштів. Державне регулювання закупівель направлене на забезпечення прозорості, економічності та запобігання корупції. Контроль та державне регулювання над закупівлями здійснюється спеціальними органами та механізмами.

На замовників держава покладає обов'язок забезпечити ефективне, результативне і цільове використання бюджетних коштів. Тому їхні дії перебувають під пильним контролем органів державного фінансового контролю. А останнім часом не відстають від них представники громадськості, які отримали доступ до публічної інформації.

Законом України «Про публічні закупівлі» (вступив в дію 2016 року) законотворці поклали важливе завдання — забезпечити ефективне і прозоре проведення закупівель, створення конкурентного середовища у сфері публічних закупівель. А щоб замовники проводити закупівлі товарів, робіт і послуг за бюджетні кошти в рамках правових та економічних засад, установлених Законом про публічні закупівлі, — наділили контролюючими функціями у сфері державних закупівель відповідні державні органи. Окрім цього, є ще й громадськість, яка отримала доступ до публічної інформації про витрачання

бюджетних коштів і нині активно контролює державні закупівлі.

Проте, повномасштабне вторгнення росії на територію України, поставило нові виклики для здійснення публічних закупівель в умовах воєнного стану. В період воєнного стану в Україні державні замовники проводять публічні закупівлі за Постановою Кабінету Міністрів України №1178 від 12.10.2022 року «Особливості здійснення публічних закупівель товарів, робіт і послуг для замовників, передбачених Законом України «Про публічні закупівлі», на період дії правового режиму воєнного стану в Україні та протягом 90 днів з дня його припинення або скасування» [3] (далі – Особливості). Основна мета — забезпечення ефективного використання бюджетних коштів, прозорість та уникнення зловживань під час закупівель. Основними особливостями в умовах воєнного стану передбачено: спрощену процедуру закупівель для забезпечення термінових потреб (харчування, медицина, безпека); можливість укладання прямих договорів за нагальної потреби; моніторинг з боку контролюючих органів здійснюється на всіх етапах закупівель. Такі суттєві зміни зменшили конкуренцію та прозорість у сфері публічних закупівель, а це в свою чергу потребує удосконалення організації, методики та процедур контролю у даній сфері.

Мета роботи. Метою даної статті є дослідження організації та методики контролю публічних закупівель шляхом аналізу та систематизації теоретичних основ, практичних аспектів здійснення контролю, а також розробки рекомендацій для підвищення ефективності моніторингу закупівель та перевірки закупівель, прозорості та раціонального використання бюджетних коштів.

Аналіз основних досягнень і літератури. Науковий інтерес до дослідження публічних закупівель підтверджується вагомими внесками таких науковців, як: Дубініна М.В., Кильницька Є.В., Колодяжна Т.В., Лекарь С.І., Мілька А.І., Павленко О.С., Письменна М.С., Чебан Ю.Ю., Шалева О.І. та ін. Варто підкреслити, що не зважаючи на значну кількість напрацювань вчених з даної тематики, багато питань залишаються дискусійними та невирішеними, зокрема щодо розробки новітніх механізмів попередження порушень, застосування цифрових технологій для моніторингу та забезпечення відповідності публічних закупівель міжнародним стандартам.

Викладення основного матеріалу дослідження. Ринкова модель економічних відносин в Україні викликала необхідність розробки нових механізмів забезпечення економічних потреб держави. Одним із таких інструментів стала система публічних закупівель, яка забезпечує прозорість, економічну ефективність та конкурентність у використанні державних коштів.

Історія впровадження публічних закупівель в Україні нерозривно пов'язана із прагненням мінімізувати корупційні ризики, впровадити сучасні електронні механізми контролю та забезпечити максимальну прозорість процедур закупівель. З цієї

метою паперова система публічних закупівель поступово трансформується в електронну з мінімізацією впливу людського фактора. Також значним поштовхом для розвитку цієї системи стало приведення законодавства у відповідність до міжнародних стандартів і потреба реагувати на нові виклики, зокрема на виклики, пов'язані з воєнними діями та потребами оборони [4].

Витоки публічних закупівель беруть початок із централізованого планування за часів СРСР. У 1988 році, в межах розробки народногосподарського плану Держпланом СРСР, було введено поняття «державні замовлення». Згодом система еволюціонувала, трансформуючись відповідно до вимог ринкової економіки та сучасних реалій [5, с. 140].

У табл. 1 презентовано основні етапи становлення системи публічних закупівель в Україні.

Таблиця 1 - Історичні етапи розвитку системи публічних закупівель

Етап	Характеристика
Держзамовлення (СРСР) – до 1991 року	Введено термін «держзамовлення», який охоплював 70-80% господарства. Надлишкову продукцію дозволялося реалізовувати самостійно.
Перехідний період 1991-1995 роки	Зміна централізованої планової економіки. З'явилися міжнародні тендери. Держзамовлення поступово трансформувалося відповідно до ринкових умов.
Запровадження законодавства 2000 рік	Прийнято Закон України «Про закупівлю товарів, робіт і послуг за державні кошти». Початок систематизації процедур закупівель.
Реформування системи 2010 рік	Введено обов'язкове використання електронних систем. Запроваджено конкурентні процедури.
Євроінтеграція 2015 рік	Система Prozorro стала обов'язковою. Розроблено новий Закон «Про публічні закупівлі». Впроваджено міжнародні стандарти та конкурентні механізми.
Воєнний період 2022 рік – досьогодні	Спрощення процедур закупівель для задоволення нагальних потреб оборони. Адаптація системи Prozorro до умов воєнного стану.

Джерело: узагальнено на основі [5, с. 141]

Після здобуття Україною незалежності в 1991 році, система державних замовлень почала поступово адаптуватися до умов ринкової економіки. У цей період (1991-1995 роки) вперше з'явилися міжнародні тендери, які стали новим явищем для України.

На початковому етапі система функціонувала без чітких правових рамок, що ускладнювало забезпечення прозорості та контроль за витратами.

Впровадження законодавства у 2000 році стало важливим кроком у систематизації закупівельної діяльності.

Закон «Про закупівлю товарів, робіт і послуг за державні кошти» створив правову базу для регулювання закупівель, чітко окресливши процедури

та принципи їх проведення. Однак навіть у цей період система стикалася з численними викликами, серед яких була складність дотримання конкурентних принципів та недостатня прозорість [4].

Період реформування системи у 2010 році став черговим етапом, який відзначався введенням обов'язкового використання електронних систем. Це стало важливим кроком до прозорості та відкритості процедур закупівель. Конкурентні процедури, які почали застосовуватися на законодавчому рівні, дозволили зменшити ризики корупції та сприяти економії бюджетних коштів. Водночас, незважаючи на ці позитивні зрушення, система все ще залишалася вразливою до маніпуляцій і неефективного управління [6, с. 81].

Етап євроінтеграції у 2015 році став ключовим моментом у реформуванні публічних закупівель в Україні. Впровадження системи Prozorro не лише забезпечило прозорість усіх процедур, але й дозволило інтегрувати міжнародні стандарти у процес закупівель. Закон «Про публічні закупівлі», прийнятий у цей період, створив основу для конкурентного середовища, що сприяло підвищенню якості послуг і зменшенню витрат. Prozorro також дозволила громадянам отримати доступ до інформації про закупівлі, що стало важливим інструментом громадського контролю.

Воєнний період з 2022 року ознаменувався необхідністю швидкого реагування на надзвичайні ситуації. Процедури закупівель були спрощені для задоволення нагальних потреб оборони та забезпечення життєдіяльності країни.

Система Prozorro була адаптована до умов воєнного стану, що дозволило зберегти прозорість процесів навіть у надзвичайно складних умовах. Це стало доказом гнучкості та ефективності впровадженої системи, яка змогла адаптуватися до нових викликів [7, с. 132].

Таким чином, еволюція системи публічних закупівель в Україні демонструє поступовий перехід від централізованого планування до сучасної моделі, що базується на міжнародних стандартах, прозорості та конкуренції. Це сприяє як економічній стабільності держави, так і підвищенню довіри громадян до управління бюджетними коштами.

У загальному розумінні, публічні закупівлі – це система взаємовідносин між замовниками (державними установами, комунальними підприємствами) та постачальниками товарів, послуг і робіт, що здійснюється відповідно до нормативно-правових актів і спрямована на задоволення суспільних потреб. Основною метою є забезпечення раціонального використання бюджетних коштів і максимальна прозорість закупівельного процесу [8, с. 32].

В українському законодавстві поняття «публічні закупівлі» було закріплено в Законі України «Про публічні закупівлі» № 922-VIII від 25 грудня 2015 року, який визначає публічну закупівлю як «придбання замовником товарів, робіт і послуг у порядку, встановленому цим Законом» [2].

Поняття «публічні закупівлі» є багатограним і

охоплює різноманітні аспекти, що включають економічну ефективність, соціальну спрямованість, юридичну регламентацію та антикорупційні механізми.

У табл. 2 наведено основні підходи до визначення поняття «публічні закупівлі»

Таблиця 2 - Основні підходи до визначення поняття «публічні закупівлі»

Підхід	Визначення поняття
Економічний підхід	Розглядаються як спосіб раціонального використання коштів з метою задоволення суспільних потреб, спрямовані на економічну ефективність і підтримку внутрішнього виробництва.
Антикорупційний підхід	Інструмент боротьби з корупцією через забезпечення прозорості процесів, громадського контролю та конкурентних процедур.
Юридичний підхід	Це регламентована діяльність держави, спрямована на придбання товарів, робіт і послуг відповідно до встановленого законодавством порядку, з дотриманням принципів відкритості та конкуренції.
Соціальний підхід	Спрямовані на задоволення потреб суспільства, виконання соціальних функцій держави, підтримку вразливих верств населення через ефективне використання ресурсів.

Джерело: узагальнено на основі [9, с. 199]

Система публічних закупівель базується на ключових принципах. До них належать:

відкритість, яка гарантує доступ до інформації про всі етапи закупівель;

конкурентність, що сприяє створенню рівних умов для всіх учасників, дозволяючи державі обирати найкращі пропозиції, що відповідають критеріям якості та ціни;

недискримінація, яка забезпечує рівний доступ до участі в процедурах незалежно від масштабу, походження чи юридичного статусу компанії;

прозорість процедур дозволяє контролювати кожен етап процесу закупівель, мінімізуючи ризики корупції та забезпечуючи відповідність прийнятих рішень встановленим нормам;

економії та ефективності використання коштів спрямований на досягнення оптимального співвідношення ціни й якості, сприяючи раціональному витрачання державних ресурсів і реалізації суспільно важливих завдань [10].

Публічні закупівлі відіграють важливу роль у сучасній економіці, оскільки вони є механізмом розподілу бюджетних коштів та регулювання взаємовідносин між державою і бізнесом.

У середньому публічні закупівлі становлять близько 12-15% ВВП розвинених країн, а в Україні цей показник сягає 10-12% [11].

Економічний ефект публічних закупівель досягається завдяки системному підходу до використання бюджетних коштів, прозорості процедур та стимулюванню економічного зростання, а саме:

1. Раціональне використання коштів – державні установи зобов'язані обирати найбільш вигідні пропозиції на основі прозорої конкуренції між постачальниками. Це дозволяє мінімізувати витрати, забезпечуючи при цьому високу якість товарів, робіт і послуг.

2. Підтримка малого і середнього бізнесу – створення конкурентних умов дозволяє залучати до торгів підприємства різних форм та структур. Завдяки цьому бізнес отримує нові можливості для розвитку, створення робочих місць та збільшення податкових надходжень до бюджету.

3. Запобігання корупції – використання електронної платформи Prozorro, мінімізує вплив людського фактора на процес прийняття рішень. Відкритість інформації та контроль з боку громадськості сприяють зниженню рівня корупції та забезпеченню довіри до державних органів.

4. Ефективне управління ресурсами – закупівлі формують основу для реалізації національних і регіональних програм розвитку.

У результаті публічні закупівлі виконують не лише роль інструменту економії, але й стають важливим механізмом для забезпечення стійкого економічного зростання держави.

Функції публічних закупівель є ключовими елементами, які визначають їхню роль у системі управління державними фінансами та забезпеченні суспільних потреб (табл. 3).

Таблиця 3 - Функції публічних закупівель

Функція	Характеристика
Економічна функція	Забезпечення ефективного та раціонального використання бюджетних коштів для досягнення оптимального результату.
Соціальна функція	Задоволення суспільних потреб через надання якісних послуг і товарів для громадян і державних установ.
Контрольна функція	Запобігання правопорушенням шляхом використання механізмів моніторингу, перевірок та незалежного аудиту.
Розподільча функція	Сприяння рівномірному та справедливому розподілу коштів між регіонами, підприємствами та іншими суб'єктами.

Джерело: складено на основі [12, с. 33]

Публічні закупівлі у різних країнах світу є важливим інструментом державного управління, спрямованим на раціональне використання

бюджетних коштів, підтримку економіки та забезпечення суспільних потреб.

У розвинених країнах впроваджено певні моделі закупівель, які базуються на принципах прозорості, ефективності та конкурентності, що значно підвищує їх ефективність.

У табл. 4 наведено порівняння ключових характеристик систем закупівель в Україні та зарубіжних країнах.

Таблиця 4 - Порівняння систем публічних закупівель у зарубіжних країнах та Україні

Країна	Платформа	Механізм дії	Законодавча база
Україна	ProZorro	Моніторинг, штрафи	Закон про публічні закупівлі
США	SAM.gov	Прозорість, аудит	Федеральний закон
ЄС	TED	Оскарження, аудит	Директиви ЄС
Японія	Головна державна	Внутрішній контроль	Національні закони
Китай	Chinabidding	Централізований контроль, чіткі процедури	Закон про державні закупівлі

Джерело: складено на основі [11, с. 44]

У США функціонує централізована система державних закупівель, регульована Федеральним регламентом закупівель (Federal Acquisition Regulation, FAR). Основним інструментом є електронна платформа SAM.gov (System for Award Management), запущена у 2012 році. Вона об'єднує всі федеральні установи і забезпечує доступ до інформації про контракти вартістю понад 25 тисяч доларів. У 2019 році через SAM.gov було укладено понад 5 мільйонів контрактів на суму близько 665 мільярдів доларів. Такий підхід сприяє прозорості, відкритості для малого бізнесу та зменшенню корупційних ризиків [13, с. 204].

У країнах ЄС публічні закупівлі регулюються Директивою 2014/24/EU, прийнятою в 2014 році. Директива спрямована на гармонізацію законодавства всіх країн-членів, створення конкурентного середовища та підтримку інновацій, передбачено обов'язкове використання електронних процедур закупівель.

У 2021 році ринок публічних закупівель у ЄС оцінювався у понад 2 трильйони євро, що становить близько 14% ВВП регіону. Наприклад, у Німеччині особливу увагу приділяють екологічним закупівлям, спрямованим на скорочення викидів CO₂ [14, с. 16].

У Японії система державних закупівель регулюється законами, такими як Закон про державні контракти та Закон про фінансове управління. Особливістю є сильний акцент на аудит і перевірку ефективності використання коштів. Уряд щорічно публікує звіти про виконання закупівель, а також проводить перевірки, які спрямовані на виявлення неефективних витрат. У 2020 році через систему закупівель в Японії було укладено контракти на суму

понад 500 мільярдів єн, із яких значна частина спрямовувалася на підтримку інноваційних технологій.

У Китаї система публічних закупівель регулюється Законом про державні закупівлі, прийнятим у 2003 році. Основною платформою для проведення тендерів є Chinabidding.com.cn, яка забезпечує централізовану інформацію про оголошені закупівлі. Для системи характерним є високий рівень державного контролю за процесом. Всі закупівлі проходять через спеціальні органи, що гарантує дотримання стандартів і процедур. У 2020 році обсяг державних закупівель у Китаї становив понад 3 трл. юанів, значна частина яких була спрямована на інфраструктурні проекти та підтримку місцевих виробників. Антикорупційний механізм у Китаї зосереджений на суворих перевірках документації та кримінальній відповідальності за зловживання [41, с. 176].

Таким чином, успішні приклади США, ЄС, Японії та Китаю показують, що ефективність публічних закупівель залежить від цифровізації, прозорості та антикорупційних механізмів, слугуючи орієнтиром для України.

Система публічних закупівель в Україні функціонує на основі розгалуженого нормативно-правового забезпечення, яке охоплює закони, постанови, накази уповноважених органів та міжнародні стандарти. Вони забезпечують прозорість, конкурентність і ефективність закупівельного процесу, регулюючи кожен його аспект – від оголошення тендеру до виконання контракту.

Процедурами закупівель у відповідності до статті 13 Закону України «Про публічні закупівлі» [2] є: відкриті торги; торги з обмеженою участю; конкурентний діалог, переговорна процедура закупівлі.

В період воєнного стану в Україні державні замовники проводять публічні закупівлі за чотирма видами. Дані умови затверджені Особливостями [3]:

1. Відкриті торги з особливостями. Застосовуються у більшості випадків при проведенні тендерів. Вартісні межі: від 100 тис.грн. для товарів та послуг, від 200 тис.грн. для поточного ремонту та від 1,5 млн.грн. для робіт. Це конкурентні торги, тобто саме вони передбачають конкуренту боротьбу між учасниками за право отримати контракт з державним замовником. Та на час воєнного стану обов'язкова умова, щодо наявності конкуренції для успішності торгів виключена і сьогодні для того, щоб закупівля відбулася достатньо одного учасника. У такому випадку він одразу потрапляє на етап кваліфікації і замовник приймає рішення про його перемогу або дискваліфікацію.

2. Спрощена закупівля. Здійснюється за порядком, що встановлює Інструкція про порядок використання електронної системи закупівель у разі здійснення закупівель вартість яких є меншою за вартість, що встановлена в особливостях здійснення публічних закупівель товарів, робіт і послуг на період дії правового режиму воєнного стану в Україні та протягом 90 днів з дня його припинення або скасування, затверджена наказом ДП «Прозорро» від 20.10.22 № 25. Даний вид закупівлі використовується виключно за ініціативи замовника. Але системою Prozorro передбачена технічна реалізація функціоналу

у випадку, коли замовник бажає провести конкурентну закупівлю у вартісних межах, що є меншими для проведення відкритих торгів з особливостями.

3. Закупівля без застосування системи Prozorro. Це по суті є укладання прямого договору із постачальником, якого замовник обрав самостійно і відмовився від альтернативи проведення конкурентних торгів – спрощеної закупівлі. Тобто мова йде про закупівлі менше вартісних меж відкритих торгів з особливостями. Також цей варіант застосовується у виключних випадках, перелік яких зазначений в Особливостях.

4. Закупівля через електронний каталог. Використовується замовниками як альтернатива спрощеним та прямим закупівлям у випадку коли потрібно придбати товар, що є у наявності у каталозі. Наразі це обмежений перелік стандартних товарів. Закупівля робіт по цьому каталогу не проводиться.

Отже, у період воєнного стану в Україні види закупівель, що проводяться державними замовниками, визначені Особливостями. Залежать вони від предмету та бюджету закупівлі.

Публічні закупівлі у воєнний час набули особливого значення для України, оскільки забезпечення обороноздатності, підтримка критичної інфраструктури та задоволення гуманітарних потреб вимагають максимально швидкого і ефективного використання державних коштів.

Основною особливістю закупівель у період війни є спрощення процедур, що дозволяє швидко реагувати на нагальні потреби. Це включає можливість укладення прямих договорів без проведення тривалих тендерів, особливо у випадках, коли йдеться про товари та послуги для оборони, гуманітарної допомоги чи відновлення критично важливої інфраструктури. Такий підхід є виправданим в умовах, коли кожна хвилина може бути вирішальною для забезпечення життєдіяльності країни. Проте водночас це створює ризики, які потребують ретельного управління.

Серед найбільших викликів, пов'язаних із закупівлями у воєнний час, можна виокремити корупційні ризики та непрозорість витрат. Відсутність конкурентного тендерного процесу може призводити до зловживань, таких як завищення вартості товарів чи послуг, або навіть укладення договорів з підрядниками, що не здатні якісно виконати свої зобов'язання. Хоча Особливості передбачають обов'язкове оприлюднення інформації про укладені договори в системі Prozorro, часто це відбувається із запізненням, що ускладнює контроль за виконанням зобов'язань.

Війна створює значні логістичні проблеми, такі як руйнування транспортної інфраструктури та окупація окремих територій, що ускладнює доставку товарів і послуг. Ці виклики посилюються дефіцитом кадрів, адже чимало працівників як із боку замовників, так і постачальників були мобілізовані чи мігрували. Це знижує ефективність управління закупівлями, створюючи додаткові ризики.

Попри ці труднощі, важливо зазначити, що Україна зобов'язана дотримуватись міжнародних стандартів у сфері публічних закупівель навіть в умовах війни. Принципи прозорості, конкурентності та

недискримінації, закладені в директивах ЄС і Угоді GPA (Угода про державні закупівлі Світової організації торгівлі), є не лише еталоном, але й важливою умовою для отримання міжнародної фінансової допомоги. Тому, навіть спрощуючи процедури, держава має забезпечувати їхню відповідність цим стандартам.

Публічні закупівлі є ключовим інструментом раціонального використання бюджетних коштів та забезпечення суспільних потреб. Ефективність їх здійснення залежить від грамотного планування, дотримання законодавчих норм і належного контролю (як внутрішнього, так і зовнішнього). Замовник має інтегрувати всі етапи планування та організації публічних закупівель із метою підвищення їх прозорості, економічної ефективності та конкурентності.

Уповноважені особи відіграють центральну роль у плануванні, організації та контролі публічних закупівель, їх діяльність охоплює три основні напрями: підготовку річного плану закупівель, організацію процедур закупівель та контроль за виконанням укладених договорів.

Електронна система Prozorro є ключовим інструментом, який значно підвищує прозорість (відкритий доступ до даних), ефективність і підзвітність процесів публічних закупівель, створення рівних умов для учасників та мінімізацію витрат замовника. Завдяки своїм функціональним можливостям, вона забезпечує доступ до всієї інформації про закупівлі, створюючи умови для громадського контролю та мінімізації корупційних ризиків.

Для забезпечення ефективного планування та контролю закупівель замовником зазвичай впроваджуються розроблені внутрішні регламенти, які деталізують усі аспекти процесу закупівель, сприяючи його прозорості, організованості та відповідності нормативно-правовим вимогам, визначають чіткі правила, процедури та політики, які забезпечують якісне виконання завдань на кожному етапі закупівельного процесу.

Одним із ключових елементів регламентів є інструкції щодо формування річного плану закупівель. Ці інструкції містять чітко визначені правила та порядок складання, узгодження та затвердження річного плану закупівель. Особливу увагу приділяється відповідності плану потребам підприємства, а також забезпеченню його реалістичності та фінансової обґрунтованості. Такий підхід сприяє уникненню дублювання закупівель і забезпечує ефективне використання ресурсів.

Протоколи перевірки документів регламентують процес контролю якості та відповідності тендерної документації. Вони визначають процедури перевірки на відповідність тендерної документації вимогам законодавства та внутрішнім політикам підприємства. Це включає аналіз технічних специфікацій, умов постачання, строків виконання та фінансових умов. Завдяки цьому мінімізується ризик виникнення суперечностей або недоліків.

Політика управління ризиками передбачає ідентифікацію можливих проблем, таких як залежність

від одного постачальника або порушення строків постачання, та розробку заходів для їх мінімізації. Вона включає диверсифікацію постачальників і попередні перевірки.

Процедури внутрішнього аудиту регламентують порядок регулярних перевірок закупівель. Це дозволяє виявляти недоліки, оцінювати відповідність процедур вимогам та підвищувати ефективність закупівельної діяльності.

Моніторинг закупівель та перевірка закупівель є ключовими формами зовнішнього контролю, що здійснюються Державною аудиторською службою України, спрямованими на забезпечення прозорості, законності та ефективності публічних закупівель. Ці форми зовнішнього контролю відіграють важливу роль, особливо в умовах воєнного стану, коли оперативність і раціональність використання ресурсів стають критичними. Обидва механізми взаємодоповнюють один одного, забезпечуючи прозорість, ефективність і законність процедур публічних закупівель.

Моніторинг закупівель передбачає постійне відстеження всіх етапів закупівельного процесу – від планування до виконання договору. Основною метою моніторингу є виявлення можливих порушень, таких як невідповідність тендерної документації законодавчим вимогам, завищення цін або недобросовісна конкуренція серед учасників. Система Prozorro надає можливість реалізувати ефективний моніторинг закупівель завдяки відкритому доступу до даних про закупівлі. Це дозволяє вчасно реагувати на можливі порушення або недоліки. Моніторинг закупівлі здійснюється за місцезнаходженням органу державного фінансового контролю.

Моніторинг закупівель, на відміну від перевірки закупівель, має превентивний характер. Він дозволяє своєчасно виявляти можливі порушення на будь-якому етапі закупівельного процесу, попереджати їх і забезпечувати належне виконання договорів.

Моніторинг закупівель регулюється статтею 8 Закону України «Про публічні закупівлі» № 922 [2]. Він проводиться у випадках, коли спрацювають індикатори ризиків, визначені електронною системою закупівель Prozorro, або за ініціативою уповноважених органів, зокрема, Державної аудиторської служби України. Моніторинг передбачає аналіз тендерної документації, пропозицій учасників, процедур визначення переможців та укладених договорів на предмет відповідності вимогам законодавства. Індикатори ризиків автоматично спрацювають у системі Prozorro, коли, наприклад, виявлено суттєві розбіжності в умовах тендерної документації, аномальні ціни чи інші можливі відхилення. Моніторинг не передбачає комплексного аналізу всього процесу закупівель, а зосереджується на перевірці конкретних тендерів чи процедур, які викликають сумніви та можуть сигналізувати про можливі порушення. Держаудитслужба аналізує доступні дані та готує висновки з рекомендаціями для усунення порушень. На відміну від процедури оскарження публічних закупівель, проведення моніторингу закупівель не передбачає зупинення будь-

яких процедур закупівель і здійснюється органом ДФК без виїзду на підприємство.

Одним із ключових аспектів є верифікація обґрунтованості очікуваної вартості закупівель. Для цього здійснюється аналіз ринкових даних, включаючи порівняння цінових пропозицій потенційних постачальників, аналіз попередніх контрактів та ринкових досліджень. Це дозволяє уникнути як завищення вартості закупівель, що може призвести до нераціонального використання коштів, так і заниження, що часто свідчить про ризики недобросовісної конкуренції. Використання електронної системи Prozorro на цьому етапі значно спрощує процес порівняння цін та пошуку оптимальних пропозицій.

На етапі укладання договорів із постачальниками проводиться ідентифікація ризиків. Цей процес вимагає комплексного підходу, спрямованого на ідентифікацію та мінімізацію можливих загроз, які можуть виникнути під час виконання договірних зобов'язань. Для виявлення цих ризиків проводиться оцінка доброчесності постачальників, що включає кілька ключових аспектів. По-перше, аналізується досвід роботи постачальника, зокрема, кількість виконаних контрактів, їхній обсяг і складність. Це дозволяє оцінити спроможність компанії забезпечити виконання зобов'язань. По-друге, враховуються відгуки інших замовників, що дає змогу отримати об'єктивну оцінку якості виконаних робіт чи поставлених товарів.

Важливим критерієм є фінансова стабільність постачальника, яка аналізується через доступну фінансову звітність, історію платежів та відсутність боргових зобов'язань. Цей фактор є особливо важливим для довгострокових проектів, які вимагають значних ресурсів. Крім того, оцінюється відповідність технічних умов попереднім договорам, а це дає змогу визначити, чи може постачальник дотримуватися заявлених стандартів якості.

Отже, комплексний підхід до виявлення ризиків під час укладання договорів дозволяє мінімізувати загрози для ефективної реалізації закупівель, забезпечуючи прозорість процесів і високий рівень якості поставок товарів, виконання робіт чи надання послуг.

Постанова КМУ № 631 від 01.08.2013 року [15] регулює підстави та процедуру здійснення перевірок у сфері публічних закупівель. Перевірка закупівель як форма зовнішнього контролю має більш конкретний характер і передбачає детальне вивчення документів та процедур, пов'язаних із проведенням закупівель. Проводиться за місцезнаходженням юридичної особи, що перевіряється і полягає у документальному і фактичному аналізі дотриманням замовником законодавства про закупівлі.

Основними аспектами перевірки є відповідність тендерної документації вимогам законодавства, правильність формування технічних завдань, обґрунтованість вибору постачальників та відповідність укладених договорів умовам тендерів. Як правило, перевірка закупівель дає можливість перевірити ті дані чи фактичні об'єкти замовника, які неможливо перевірити при моніторингу закупівель.

Перевірка закупівель не планується, а проводиться по необхідності, про її призначення не повідомляють.

Внутрішні аудити, які проводяться підприємством-замовником, є важливою складовою перевірки закупівель. Перевірки закупівель необхідні, наприклад, для оцінки ефективності витрат і виявлення можливих ризиків, таких як затримки постачання чи низька якість придбаних товарів, фактична перевірка фактично виконаних ремонтних чи будівельних робіт та інвентаризація. Це як правило заходи та методичні прийоми фактичного контролю.

Особливості організації моніторингу та перевірок закупівель на підприємстві включають застосування сучасних цифрових інструментів, таких як аналітичні модулі Prozo, які дозволяють оцінювати динаміку закупівель, порівнювати ціни та аналізувати поведінку учасників тендерів. Крім того, ефективною є політика управління ризиками, яка передбачає виявлення та мінімізацію потенційних проблем на всіх етапах закупівельного процесу. Для цього використовується попередній аудит постачальників, що дозволяє оцінити їхню спроможність виконати договірні зобов'язання.

Важливо також зазначити, що в умовах воєнного стану організація моніторингу закупівель та перевірки закупівлі набуває нових рис. Підприємства змушені діяти в умовах обмеженого часу, але водночас забезпечувати дотримання всіх нормативно-правових актів.

Отже, Постанова КМУ № 1178 визначає особливий порядок перевірки закупівель в умовах воєнного стану, зокрема, спрощує процедури та скорочує терміни їх проведення. Проте обов'язковими залишаються перевірки на відповідність укладених договорів бюджетним обмеженням і потребам підприємства.

Моніторинг закупівель і перевірка закупівель є взаємодоповнюючими елементами системи зовнішнього контролю, що забезпечують прозорість та ефективність здійснення витрат.

Висновки.

Таким чином, публічні закупівлі виконують багатогранну роль у суспільно-економічному житті, забезпечуючи ефективне використання державних ресурсів, підвищуючи якість життя громадян та сприяючи розвитку економіки та регіонів.

Отже, основні напрями вдосконалення системи контролю публічних закупівель спрямовані на підвищення прозорості, підзвітності та ефективності використання бюджетних коштів.

Одним із основних кроків їх удосконалення закупівельної діяльності є подальша інтеграція автоматизованих систем моніторингу. Впровадження аналітичних модулів і систем раннього попередження сприятиме оперативному виявленню порушень, оцінці виконання договорів у реальному часі та зниженню ризиків. Такі технологічні рішення дозволять учасникам публічних закупівель ефективніше реагувати на потенційні проблеми.

Оновлення внутрішніх регламентів замовників також є важливим напрямом вдосконалення публічних закупівель. Розширення критеріїв перевірки тендерної документації, регулярний аудит постачальників і стандартизація процедур оцінки ризиків допоможуть

систематизувати контрольні заходи та зменшити суб'єктивний вплив на прийняття рішень. Це підвищить якість закупівельної діяльності та зміцнить її прозорість.

Підвищення кваліфікації працівників відіграє вирішальну роль у забезпеченні ефективності системи контролю. Регулярне навчання сучасним методам організації закупівель, стажування у провідних підприємствах та сертифікація працівників допоможуть створити висококваліфіковану команду, здатну впроваджувати інноваційні підходи до контролю.

Особливу увагу варто приділити залученню громадськості до моніторингу закупівель. Організація відкритих звітів, створення платформ зворотного зв'язку та співпраця з антикорупційними організаціями сприятимуть зміцненню довіри до закупівельного процесу та зниженню корупційних ризиків. Громадський контроль стане додатковим інструментом прозорості та відповідальності.

Таким чином, розвиток системи контролю публічних закупівель вимагає інтеграції сучасних технологій, оптимізації внутрішніх регламентів, підвищення кваліфікації персоналу та залучення громадськості. Впровадження цих заходів забезпечить прозорість процесу закупівель, мінімізацію ризиків та ефективне використання бюджетних коштів.

Список літератури

1. Про публічні закупівлі та про скасування Директиви 2004/18/ЄС. [Електронний ресурс]: Директива ЄС № 2014/24/EU від 26.02.2014 р. – Режим доступу: <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/?uri=CELEX%3A32014L0024>
2. Про публічні закупівлі [Електронний ресурс]: Закон України №922-VIII від 25.12.2015 р. – Режим доступу: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/922-19#Text>
3. Про затвердження особливостей здійснення публічних закупівель товарів, робіт і послуг для замовників, передбачених Законом України "Про публічні закупівлі", на період дії правового режиму воєнного стану в Україні та протягом 90 днів з дня його припинення або скасування [Електронний ресурс]: Постанова КМУ від 12.10.2022 р. №1178. – Режим доступу: <https://ips.ligazakon.net/document/KP221178>
4. Пацурія Н. Б. Еволюція законодавства України про публічні та оборонні закупівлі від витоків до сьогодення: нарративний аналіз. *Координата – платформа стратегічної та законодавчої ініціативи*. 2023. – Режим доступу: <https://coordynata.com.ua/evolucia-zakonodavstva-ukraini-pro-publicni-ta-oboronni-zakupivli-vid-vitokiv-do-sogodenna-narrativnij-analiz>
5. Здирко Н. Г. Публічні закупівлі в Україні: історичний аспект становлення та розвитку. *Причорноморські економічні студії*. 2019. Вип. 48, ч. 3. С. 139-146. – Режим доступу: <http://socrates.vsu.ru/repository/getfile.php/23856.pdf>
6. Здирко Н. Г. Державне регулювання та контроль у сфері публічних закупівель. *Інститут бухгалтерського обліку, контроль та аналіз в умовах глобалізації*. 2019. № 3(4). С. 79-89. DOI: <https://doi.org/10.35774/ibo2019.03.079>.
7. Пісоченко Т. С., Тішечкіна К. В., Юношев С. Ю. Розвиток публічних закупівель: від минулого до сучасного. *Modern Economics*. 2021. № 26(2021). С. 129-134. – Режим доступу: <http://dspace.mnau.edu.ua/jspui/bitstream/123456789/9679/1/pisochenko.pdf>.
8. Педченко Н. С., Кудаський О. М., Педченко М. Г. Публічні закупівлі в Україні: переваги та недоліки. *Науковий вісник Полтавського університету економіки і торгівлі*. 2023. № 2(108). С. 31-35. DOI: <https://doi.org/10.37734/2409-6873-2023-2-4>.
9. Галкін В. В. Особливості проведення публічних закупівель на час воєнного стану. *Продовольча безпека України в умовах війни і післявоєнного відновлення: глобальні та національні виміри*.

- Міжнародний форум*. 01-02 червня 2023р. Миколаїв : МНАУ, 2023. С. 198-200.
10. Кильницька Є. В., Глухова С. В., Колодяжна Т. В. Дослідження тенденцій ринку публічних закупівель під час дії воєнного стану. *Проблеми сучасних трансформацій*. 2023. №8. DOI: <https://doi.org/10.54929/2786-5738-2023-8-10-01>.
 11. Захаркіна Л. С., Рубанов П. М., Марку А. Г. Забезпечення принципів транспарентності публічних закупівель в умовах правового режиму воєнного стану в Україні. *Проблеми сучасних трансформацій*. 2023. № 10. DOI: <https://doi.org/10.54929/2786-5738-2023-10-08-06>
 12. Дубініна М. В., Чебан Ю. Ю., Сирцева С. В., Верховодов О. С. Моніторинг публічних закупівель: стан та напрями удосконалення. *Modern Economics*. 2022. № 32(2022). С. 31-37.
 13. Лекарь С. І. Світовий досвід державного регулювання публічних закупівель. *Право і суспільство*. 2019. №6. Ч. 2. С. 201-208. DOI: <https://doi.org/10.32842/2078-3736-2019-6-2-31>.
 14. Kubak M., Nemec P., Stefko R., Volosin M. On competition and transparency in public procurement during the COVID-19 pandemic in the European Union. *E&M Economics and Management*. 2023. Vol. 26(2). pp. 4-23. DOI: <https://doi.org/10.15240/tul/001/2023-2-001>.
 15. Про затвердження Порядку проведення перевірок закупівель Державною аудиторською службою, її міжрегіональними територіальними органами і внесення змін до деяких актів Кабінету Міністрів України [Електронний ресурс]: Постанова Кабінету Міністрів України №631 від 01.08.2013 р. – Режим доступу: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/631-2013-п#Text>
- References (transliterated)**
1. Pro publichni zakupivli ta pro skasuvannya Dyrektyvy 2004/18/YES. [About public procurement and about repealing Directive 2004/18/EC]: Dyrektyva YES no. 2014/24/EU vid 26.02.2014. Available at: <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/?uri=CELEX%3A32014L0024>
 2. Pro publichni zakupivli [About public procurement]: Zakon Ukrainy no. 922-VIII vid 25.12.2015. Available at: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/922-19#Text>.
 3. Pro zatverdzhennya osoblyvostey zdiysnennya publichnykh zakupivel' tovariv, robiv i posluh dlya zamovnykiv, peredbachenykh Zakonom Ukrainy "Pro publichni zakupivli", na period diyi pravovoho rezhymu voyennoho stanu v Ukraini ta protyahom 90 dnev z dnya yoho prypynennya abo skasuvannya [About approval of the features of public procurement of goods, works and services for customers provided for by the Law of Ukraine "About Public Procurement" for the period of the legal regime of martial law in Ukraine and within 90 days from the date of its termination or cancellation]: Postanova KMU vid 12.10.2022 . no. 1178. Available at: <https://ips.ligazakon.net/document/KP221178>
 4. Patsuriya N. B. Evolyutsiya zakonodavstva Ukrainy pro publichni ta oboronni zakupivli vid vytykiv do s'ohodennya: narrativnyy analiz. [The evolution of Ukrainian legislation on public and defense procurement from its origins to the present: a narrative analysis] *Koordinata – platforma stratehichnoyi ta zakonotvorchoyi initsiatyvy* [Coordinate – a platform for strategic and legislative initiatives]. 2023. Available at: <https://koordinata.com.ua/evolucia-zakonodavstva-ukraini-pro-publichni-ta-oboronni-zakupivli-vid-vitikiv-do-sogodenna-narrativnij-analiz>
 5. Zdyrko N. H. Publichni zakupivli v Ukraini: istorychnyy aspekt stanovlennya ta rozvytku [Public procurement in Ukraine: historical aspect of formation and development]. *Prychornomors'ki ekonomichni studiyi* [Black Sea economic studies]. 2019. Vyp. 48, ch. 3. pp. 139-146. Available at: <http://socrates.vsa.org/repository/getfile.php/23856.pdf>
 6. Zdyrko N. H. Derzhavne rehulyuvannya ta kontrol' u sferi publichnykh zakupivel' [State regulation and control in the field of public procurement]. *Instytut bukhhalters'koho obliku, kontrol' ta analiz v umovakh hlobalizatsiyi* [Institute of Accounting, Control and Analysis in Globalization]. 2019. no. 3(4). pp. 79-89. DOI: <https://doi.org/10.35774/ibo2019.03.079>.
 7. Pischchenko T. S., Tishechka K. V., Yunoshev S. YU. Rozvytok publichnykh zakupivel': vid mynuloho do suchasnoho [The development of public procurement: from the past to the present]. *Modern Economics* [Modern Economics]. 2021. no. 26 (2021). pp. 129-134. Available at: <http://dspace.mnau.edu.ua/jspui/bitstream/123456789/9679/1/pisochenko.pdf>.
 8. Pedchenko N. S., Kudats'kyi O. M., Pedchenko M. H. Publichni zakupivli v Ukraini: perevahy ta nedoliky [Public procurement in Ukraine: advantages and disadvantages]. *Naukovyy visnyk Poltav's'koho universytetu ekonomiky i torhivli* [Scientific Bulletin of Poltava University of Economics and Trade]. 2023. no. 2(108). pp. 31-35. DOI: <https://doi.org/10.37734/2409-6873-2023-2-4>.
 9. Halkin V. V. Osoblyvosti provedennya publichnykh zakupivel' na chas voyennoho stanu [Peculiarities of conducting public procurement during martial law]. *Prodovol'cha bezpeka Ukrainy v umovakh viyny i pishyavoyennoho vidnovlennya: hlobal'ni ta natsional'ni vymiry. Mizhnarodnyy forum* [Food security of Ukraine in the conditions of the war and post-war recovery: global and national dimensions. International forum]. 01-02 chervnya 2023. Mykolayiv : MNAU, 2023. pp. 198-200.
 10. Kyl'nyts'ka YE. V., Hlukhova S. V., Kolodyazhna T. V. Doslidzhennya tendentsiy rynku publichnykh zakupivel' pid chas diyi voyennoho stanu [Research into public procurement market trends during martial law]. *Problemy suchasnykh transformatsiy* [Problems of modern transformations]. 2023. no. 8. DOI: <https://doi.org/10.54929/2786-5738-2023-8-10-01>.
 11. Zakharkina L. S., Rubanov P. M., Marku A. H. Zabezpechennya prynstypiv transparentnosti publichnykh zakupivel' v umovakh pravovoho rezhymu voyennoho stanu v Ukraini [Ensuring the principles of transparency of public procurement under the legal regime of martial law in Ukraine]. *Problemy suchasnykh transformatsiy*. [Problems of modern transformations]. 2023. no. 10. DOI: <https://doi.org/10.54929/2786-5738-2023-10-08-06>
 12. Dubinina M. V., Cheban YU. YU., Syrtseva S. V., Verkhovodov O. S. Monitoryng publichnykh zakupivel': stan ta napryamy udoskonalennya [Monitoring of public procurement: status and areas for improvement]. *Modern Economics* [Modern Economics]. 2022. № 32(2022). pp. 31-37.
 13. Lekar' S. I. Svitovyy dosvid derzhavnoho rehulyuvannya publichnykh zakupivel' [World experience in state regulation of public procurement]. *Pravo i suspil'stvo* [Law and society]. 2019. no. 6. CH. 2. pp. 201-208. DOI: <https://doi.org/10.32842/2078-3736-2019-6-2-31>.
 14. Kubak M., Nemets' P., Stefko R., Volosin M. Pro konkurentsiyu ta prozoris't' u derzhavnykh zakupivlyakh pid chas pandemiyi COVID-19 v Yevropeys'komu Soyuzi [On competition and transparency in public procurement during the COVID-19 pandemic in the European Union]. *E&M Ekonomika ta menedzhment* [E&M Economics and Management]. 2023. no. 26(2). pp. 4-23. DOI: <https://doi.org/10.15240/tul/001/2023-2-001>.
 15. Pro zatverdzhennya Poryadku provedennya audytors'koyi perevirky zakupivel' Derzhavnoyu sluzhboyu, yiyi mizhrehional'nykh terytorial'nykh orhanamy ta vnesennya zmin do deyakikh aktiv Kabinetu Ministriv Ukrainy [About approval of the Procedure for conducting an audit of the State Service, interregional territorial organizations and making changes to certain assets of the Cabinet of Ministers of Ukraine]: Postanova Kabinetu Ministriv Ukrainy no. 631 vid 01.08.2013. Available at: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/631-2013-п#Text>

Надійшла (received) 01.05.2025

Відомості про авторів / About the Authors

Білобровенко Тетяна Володимирівна (Bilobrovenko Tetyana) – кандидат економічних наук; доцент кафедри обліку та аудиту Державного податкового університету; м. Ірпінь, Україна; ORCID: <https://orcid.org/0000-0002-8240-9373>; e-mail: belobrovenko_tan@ukr.net

Вишняк Анастасія Максимівна (Vyshniak Anastasiia) - Державний податковий університет; здобувач вищої освіти першого (бакалаврського) рівня; м. Ірпінь, Україна; e-mail: v.anastasia.11.02@gmail.com